

IPA program Evropske Unije za
Bosnu i Hercegovinu

Reforma javnog zdravstva II U Bosni i Hercegovini

EuropeAid/128400/C/SER/BA

Smjernice za razvoj nacionalnih zdravstvenih računa u BiH

Eva Zver i Stane Marn

Ovaj projekt finansira
Evropska Unije

Projekt implementira konzorcij
CEU Consulting / DIADIKASIA S.A. Consultants

SADRŽAJ

<i>Skraćenice</i>	3
1. Uvod	5
2. Razvoj NHA u Bosni i Hercegovini	6
3. Osnovne informacije o Sistemu zdravstvenih računa, uslovima Zajedničkog SHA upitnika Eurostata, SZO i OECD i uslovima Mini NHA upitnika SZO.....	7
3.1 Zajednički SHA upitnik Eurostata, Svjetske zdravstvene organizacije i OECD.....	9
3.2. Mini NHA upitnik Svjetske zdravstvene organizacije.....	10
4. Proces kompilacije NHA	11
5. Pojam institucionalizacije NHA.....	13
6. Smjernice za razvoj NHA u BiH	16
7. Tabela 1: Smjernice za razvoj Nacionalnih zdravstvenih računa u BiH	17
8. Tabela 2: Izvori podataka za NHA u BiH po relevantnim izvorima finansiranja u zdravstvu *	25
9. Reference	30
10. Prilog: Sheme prikupljanja i diseminacije podataka za nacionalne zdravstvene račune u BiH (A-FBiH, B-RS, C-BD, D-BiH)	31

Skraćenice

AFIP	Agencija za finansijske, informatičke i posredničke usluge d.d
APD	Anketa o potrošnji domaćinstava
BD	Brčko distrikt
BHAS	Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine
BHAS EBD	Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine – Ekspozitura Brčko distrikta
BIH	Bosna i Hercegovina
COFOG	Klasifikacija potrošnje vlade prema namjeni
COICOP	Klasifikacija individualne potrošnje prema namjeni
EUROSTAT	Ured za statistiku EU
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FMZ	Federalno ministarstvo zdravstva
FZO	Fond zdravstvenog osiguranja
FZS	Federalni zavod za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine
FS	Klasifikacija prihoda izvorima finansiranja (eng. Classification of Revenues of Health Financing Schemes)
HC	Klasifikacija namjena (funkcija) zdravstvene zaštite (eng. Classification of Health Care Functions)
HF	Klasifikacija izvora finansiranja zdravstvene zaštite (eng. Classification of Health Care Financing Schemes)
HP	Klasifikacija pružaoca usluga zdravstvene zaštite (eng. Classification of Health Care Providers)
ICHA	Međunarodna klasifikacija za zdravstvene račune (eng. International Classification for Health Accounts)
IJZ RS	Institut za javno zdravstvo Republike Srpske
ISIC	Međunarodna standardna klasifikacija djelatnosti (eng. International Standard Industrial Classification)
JQ	Zajednički SHA upitnik Eurostata, OECD i SZO (eng. Joint SHA Eurostat/WHO/OECD Questionnaire)
JZU-ZCB	Javna zdravstvena ustanova – Zdravstveni centar Brčko
MCP	Ministarstvo civilnih poslova BiH
MZSZ RS	Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske
NHA	Nacionalni zdravstveni računi (eng. National Health Accounts)
NHA BD	Nacionalni zdravstveni računi Brčko Distrikta
NHA FBiH	Nacionalni zdravstveni računi Federacije Bosne i Hercegovine
NHA RS	Nacionalni zdravstveni računi Republike Srpske
OECD	Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj
OSZ FBiH	Obračun sredstava u zdravstvu Federacije Bosne i Hercegovine
OZ BD	Odjel za zdravstvo i ostale usluge Vlade Brčko distrikta
RS	Republika Srpska
RC	Klasifikacija troškova resursa u zdravstvu (eng. Classification of Resource Costs in Health Care)
RZS RS	Republički zavod za statistiku Republike Srpske
SZO	Svjetska zdravstvena organizacija
SHA	Sistem zdravstvenih računa (eng. System of Health Accounts)
SNA	Sistem nacionalnih računa (eng. System of National Accounts)
UNECE	Udruženi narodi - Ekonomska komisija za Europu (eng. United Nations Economic Commission for Europe)

WHO

Svjetska zdravstvena organizacija (eng. World Health Organization)

ZZJZ FBiH

Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine

ZZOIR

Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine

1. Uvod

Aktivnosti za uspostavljanje, razvoj i analizu nacionalnih zdravstvenih računa (u daljem tekstu NHA) u BiH su dio šireg Projekta Reforma javnog zdravstva II, kojeg finansira Evropska Unija u periodu 2012-2013. godine.

U projektne aktivnosti su uključeni stručnjaci iz sljedećih institucija:

- Ministarstvo civilnih poslova BiH,
- Agencija za statistiku BiH,
- Direkcija za ekonomsko planiranje BiH,
- Ministarstvo finansija i trezora BiH,
- Federalno ministarstvo zdravstva,
- Federalno ministarstvo finansija,
- Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije BiH,
- Federalni zavod za statistiku Federacije BiH,
- Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH,
- Federalni zavod za programiranje razvoja,
- Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske,
- Ministarstvo finansija Republike Srpske,
- Republički zavod za statistiku Republike Srpske,
- Fond zdravstvenog osiguranja Republike Srpske,
- Institut za javno zdravstvo Republike Srpske,
- Odjel za zdravstvo i ostale usluge Vlade Brčko distrikta BiH,
- Fond zdravstvenog osiguranja Brčko distrikta BiH,
- Vlada Brčko Distrikta BiH – Direkcija za finansije,
- Agencija za statistiku BiH- Ekspozitura Brčko distrikt
- Agencija za lijekove i medicinska sredstva BiH

Mandat radne grupe za NHA je poboljšanje sistema izvještavanja nacionalnih zdravstvenih računa u BiH. Mandat radne grupe za NHA je poboljšanje sistema izvještavanja Nacionalnih zdravstvenih računa u BiH, koji su u okviru međunarodnih institucija (Eurostata, Svjetske zdravstvene organizacije i OECD) u zadnjim godinama postali jedan od najvažnijih elemenata u sistemu prikupljanja statističkih podataka u oblasti zdravstva.

Izvještavanje NHA u državama EU regulira posebna regulativa Evropske Zajednice sa područja statistike javnog zdravstva (EU Official Journal, 31.12.2008354/77) koja propisuje pravni okvir zacijelo područje zdravstvene statistike, a također se odnosi na izvještavanje NHA. Nakon revizije metodologije Sistema zdravstvenih računa u 2011.godini (SHA 2011), u pripremi je nova posebna odredba evropske zajednice koja će u 2014. godini izvještavanje NHA definirati kao redovnu statističku obavezu svih evropskih država.

U okviru projekta Reforma javnog zdravstva II postignuto je da je uspostavljanje i razvoj NHA za nivo FBiH, RS, BD i BiH uključeno u Srednjoročni program statističkih istraživanja za period 2013-2017. godine, koji je alat, te da će Agencija za statistiku BiH, Republički zavod za

statistiku RS i Federalni zavod za statistiku preuzeti budući daljnji razvoj NHA na nivou FBiH, RS, BD i nivou BiH. Tako je Republički zavod za statistiku Republike Srpske nadležnost za kompilaciju i objavljivanje NHA za RS preuzeo već 2013. godine, Agencija za statistiku BiH će odgovornost za nivo BiH preuzeti u 2014. godini i Federalni zavod za statistiku najkasnije do 2017. godine, s tim da će već u narednim godinama raditi u bliskoj suradnji sa Zavodom zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH kao za sada vodeću instituciju za izgradnju NHA u FBiH.

U skladu sa djelokrugom poslova projekta jedan od očekivanih rezultata je sačinjavanje „Smjernica za prikupljanje informacija i analizu finansijskih troškova u javnom zdravstvu u svrhu razvijenog NHA“. Imajući u vidu međunarodno dogovorenu terminologiju, koju koristi metodologija Sistema zdravstvenih računa 2011 (*System of Health Accounts 2011*; u daljem tekstu: SHA 2011) i drugi slični metodološki dokumenti, nazvali smo ovaj dokument „Smjernice za razvoj NHA¹ u BiH“.

2. Razvoj NHA u Bosni i Hercegovini

Prva probna kompilacija nacionalnih zdravstvenih računa za BiH je urađena 2007. godine. Kao rezultat toga objavljeni su prvi NHA podaci i osnovni međunarodno usporedivi indikatori o izdacima za zdravstvo za period 2004-2006. godina (Zver, 2008). Nakon ovih početnih koraka ka provođenju NHA, Ministarstvo civilnih poslova BiH preuzelo je odgovornost da koordinira budući razvoj i kompilaciju NHA za nivo Bosne i Hercegovine. Radna grupa za NHA na nivou BiH zvanično je uspostavljena 2008. godine i od tada je svake godine Ministarstvo civilnih poslova BiH prikupljalo podatke za NHA o javnim izdacima za zdravstvo u Federaciji BiH, Republici Srpskoj i Brčko distriktu BiH, te je pripremio procjenu privatnih izdataka za zdravstvo korištenjem podataka iz statističke objave bruto domaćeg proizvoda prema rashodnom pristupu (BHAS, 2008-2011. godina). U periodu od 2008-2010. godine, Ministarstvo civilnih poslova BiH je sastavljalo osnovne NHA pokazatelje na nivou BiH i iste dostavljalo Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji u (SZO) u formatu Mini NHA upitnika SZO².

Ministarstvo civilnih poslova BiH je 2011. godine prvi put dostavilo podatke o NHA Eurostatu korištenjem okvira „Zajedničkog WHO, Eurostat i OECD upitnika (eng. *Joint Eurostat/WHO/OECD Questionnaire*)“. Međutim, dostavljene su samo dvije osnovne NHA tabele (HFXHC i HFXHP) za prvi nivo klasifikacija, sa dosta odstupanja od SHA metodologije. Iz tog razloga, veoma bitno je poboljšati sadašnje prikupljanje podataka i dalje razvijati NHA za FBiH, RS, BD i na osnovu toga razviti NHA za BiH kako bi se uskladile unutrašnje statistike o

¹Po terminologiji Eurostata, OECD i Svjetske zdravstvene organizacije termin »sistem zdravstvenih računa« (međunarodna skraćenica SHA) se odnosi na metodologiju, a termin **nacionalni** zdravstveni računi (skraćenica NHA) se odnosi na zdravstveni račun pojedine zemlje (npr. NHA za Bosnu i Hercegovinu). Termin »nacionalni zdravstveni računi« kada se koristi za regije/entitete (npr. NHA Federacije BiH, NHA Republike Srpske, NHA Brčko Distrikta) upotrebljava se jer se koristi ista metodologija za izradu zdravstvenih računa na nivou regije/entiteta.

² Podaci za BiH u Mini NHA upitniku SZO su objavljeni na web stranici Svjetske zdravstvene organizacije: <http://www.who.int/nha/country/en/>

potrošnji za zdravstvo, kao i obaveze budućeg izvještavanja NHA statistika prema Eurostatu i SZO-i.

Veoma bitan zadatak u BiH jeste uspostavljanje i daljnji razvoj NHA na nivou Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko distrikta BiH gdje NHA treba da budu provedeni prateći pristup od dna do vrha i da se definišu odgovorne institucije ("Bottom up" pristup).

3. Osnovne informacije o Sistemu zdravstvenih računa, uslovima Zajedničkog SHA upitnika Eurostata, SZO i OECD i uslovima Mini NHA upitnika SZO

Metodologija Sistema zdravstvenih računa je standard za klasifikovanje zdravstvenih rashoda prema tri dimenzije: potrošnja, pružanje usluga i finansiranje. Namjera je da se opiše zdravstveni sistem iz perspektive rashoda, ali i da pruže smjernice i metodološka podrška izradi zdravstvenih računa (OECD, Eurostat, WHO, 2011).

Kako sve više zemalja provodi i institucionalizira zdravstvene račune, postoje povećana očekivanja od strane analitičara, donosioca odluka i javnosti za sofisticiranijim informacijama, koje se mogu dobiti putem prikupljanja podataka o izdacima za zdravstvo. Znači, zdravstveni računi imaju dvije glavne uloge – (I) u međunarodne svrhe, gdje je naglasak na odabiru međunarodno usporedivih podataka o izdacima; i (II) za nacionalno korištenje sa detaljnijim analizama potrošnje u zdravstvu i većim naglaskom na uspoređivanju izdataka u toku određenog vremena (OECD, Eurostat, WHO, 2011).

Glavne svrhe metodologije Sistema zdravstvenih računa 2011 su (OECD, Eurostat, WHO, 2011, str. 25):

- pružanje okvira glavnih informacija relevantnih za međunarodna uspoređenja izdataka za zdravstvo i analizu zdravstvenih sistema;
- pružanje alata, koji svaka zemlja može proširiti, a koji može dati korisne podatke u praćenju i analizi zdravstvenog sistema;
- definisanje međunarodno usklađenih granica zdravstva³ za praćenje potrošnje u zdravstvu.

Od 2000. godine NHA su se pripremali na osnovu metodologije opisane u prvoj verziji Priručnika „Sistem zdravstvenih računa (eng. System of Health Accounts)“ (u daljem tekstu: SHA 1.0) iz 2000. godine (OECD, 2000)⁴, a u manje razvijenim državama i na osnovu „Vodiča za proizvodnju NHA sa specifičnim zahtjevima za nerazvijene zemlje i zemlje u razvoju (end. Guide for producing NHA with specific applications for low and middle income countries)“

³ Metodologija SHA 2011 sa klasifikacijom namjena/ funkcija zdravstvene zaštite (ICHA-HC) definiše granice zdravstvene zaštite koja obuhvata sledeće aktivnosti: promociju zdravlja i preventivu; diagnostiku, liječenje i rehabilitaciju; njegu hroničnih bolesnika; njegu osoba sa nedostacima u zdravlju i invalida; paliativnu njegu; pružanje usluga javnog zdravstva i upravljanje zdravstvenog sistema i zdravstvenog osiguranja. Vezano za ove aktivnosti u nacionalnim zdravstvenim računima potrebno je obuhvatiti sve izdatke stanovništva sa statusom rezidenta, čak i izdatke u inostranstvu (to znači, da se ne uzima u obzir geografska granica), ali ne uključuje izdataka koje strani državljani naprave za zdravstvenu zaštitu u nekoj zemlji (OECD, Eurostat, WHO, 2011, str. 52-56).

⁴Dostupna je radna verzija prevoda priručnika SHA 1.0 iz Republike Srbije.

(WHO, WB, USAID, 2003). U 2011. godini objavljena je nova revidirana verzija SHA priručnika (u daljem tekstu: SHA 2011) zajedno od strane Eurostata, WHO i OECD (OECD, Eurostat, WHO, 2011). Zbog toga se period 2013. do 2015. godine smatra tranzicionim periodom, kada se od zemalja traži da provedu SHA 2011 i da dalje dostavljaju podatke također u skladu sa SHA 1.0. Eurostat će od 2016. godine (Evropska komisija, 2012) zahtijevati od svih statističkih agencija da rade po revidiranoj metodologiji SHA 2011.

SHA metodologija (stara i revidirana verzija) napravila je jasnu separaciju između finansijskih, institucionalnih i funkcionalnih aspekata zdravstvene zaštite predlažući trodimenzionalni sistem, koji odgovara na tri ključna pitanja:

- Odakle dolazi novac? (od finansijskog agenta/izvor finansiranja)
- Gdje odlazi novac? (pružaocu usluga zdravstvene zaštite)
- Kakve su usluge pružene i kakvi su materijali/roba kupljeni? (u koje namjene zdravstvene zaštite)

Metodologija SHA 2011 uvodi niz promjena, poboljšanja i unapređenja u poređenju sa SHA 1.0. Ali prva i najvažnija je da i dalje naglašava trodimenzionalni pristup u srži Sistema zdravstvenih računa kako bi opisala izdatke za zdravstvo i dugotrajnu njegu po izvorima finansiranja, pružiocima usluga zdravstvene zaštite i namjenama zdravstvene zaštite (. To znači da ovaj trodimenzionalni način potrošnje održava vodeća načela SHA 1.0 (2000). Najvažnije, SHA 2011 nudi bolju pokrivenost unutar klasifikacije po namjenama u oblastima kao što su prevencija i dugoročna njega; bolju sliku svijeta pružaoca usluga zdravstvene zaštite sa bližom vezom sa Standardnom klasifikacijom djelatnosti (ISIC – *International Standard Industrial Classification*) i Sistemom nacionalnih računa (SNA); kao i precizan pristup za praćenje finansiranja sektora zdravstvene zaštite po novoj klasifikaciji šema finansiranja (SHA 2011, stranica 14).

Osnovna, gore navedena pitanja, su prikazana u predloženoj Međunarodnoj klasifikaciji za zdravstvene račune (ICHA)⁵ koja se dijeli na tri osnovne klasifikacije⁶:

1. Klasifikaciju namjena/funkcija zdravstvene zaštite (ICHA-HC)
2. Klasifikaciju pružaoca usluga zdravstvene zaštite (ICHA-HP);
3. Klasifikaciju izvora finansiranja zdravstvene zaštite (ICHA-HF).

SHA 2011 definiše dodatne dimenzije u poređenju sa SHA 1.0 koje dozvoljavaju izradu dopunskih indikatora zdravstvenog sistema:

- Klasifikaciju vrsta prihoda izvorima finansiranja u zdravstvu (ICHA-FS) (klasifikovani su prihodi u sistem finansiranja zdravstva. To uključuje, na primjer: transfere zavodima/fondovima zdravstvenog osiguranja koje obavi vlada u ime specifičnih populacionih grupa, transfere koje obavi vlada iz vanjskih izvora, doprinose za

⁵ Sve klasifikacije su detaljno obrazložene u priručniku Sistem zdravstvenih računa 2011 (ang. A System of Health Accounts 2011) (OECD, Eurostat, WHO, 2011), koji je dostupan na web stranici: http://www.who.int/nha/sha_revision/en/

⁶U ovom klasifikacijskom sistemu svaki izdatak za zdravstvo je dodijeljen određenoj funkciji/namjeni HC, pružaocu usluga HP i izvoru finansiranja (HF). Kategorije u okviru svake klasifikacije, se spuštaju na različite nivoe, od nivoa šifri sa jednom cifrom do šifri sa najviše tri cifre.

zdravstveno osiguranje, dobrovoljne predplate privatnog zdravstvenog osiguranja, direktne strane transfere pružiocima zdravstvenih usluga itd);

- Klasifikaciju faktora za pružanje zdravstvene zaštite (ICHA-FP) (faktori za pružanje zdravstvene zaštite koji su obuhvaćeni su na primjer: primanja za zaposlene, primanja za samozaposlenike, materijalni troškovi, izdaci za lijekove i druga medicinska pomagala, nezdravstvene usluge i druga roba);
- Klasifikaciju po određenim karakteristikama korisnika zdravstvene zaštite (godine, spol, bolesti, socijalno-ekonomske karakteristike ili geografske karakteristike);
- Klasifikaciju ljudskih resursa u zdravstvenoj zaštiti (korištenjem ISCO 2008);
- Klasifikaciju roba i usluga zdravstvene zaštite.

Izbor ovih klasifikacija i kategorija ICHA je u skladu sa njihovom relevantnošću za zdravstvene politike i pitanja reformi, posebno za praćenje strukturalnih promjena, kao što su pomjeranja od bolničke ka stacionarnoj njezi i javljanje i širenje multifunkcionalnih pružalaca usluga u nacionalnim sistemima zdravstvene zaštite.

3.1 Zajednički SHA upitnik Eurostata, Svjetske zdravstvene organizacije i OECD

Dimenzije međunarodne klasifikacije za zdravstvene račune (ICHA) su međusobno klasifikovane u tri osnovne SHA tabele koje se u excel formatu traže Zajedničkim SHA upitnikom (Joint Eurostat/(WHO/OECD SHA Questionnaire; u daljem tekstu JQ) i dvije dodatne tabele (2006):

Osnovne tabele:

- 1) Tabela HP x HF: Tekući izdaci za zdravstvo po pružiocima usluga i po finansijskim izvorima
- 2) Tabela HC x HF: Ukupni izdaci za zdravstvo po namjenama i po izvorima finansiranja
- 3) Tabela HC x HP: Ukupni izdaci za zdravstvo po namjenama i po pružiocima usluga

Dodatne tabele:

- 4) Tabela FS x HF: Ukupni izdaci za zdravstvo po prihodima finansiranja i po finansijskim izvorima⁷
- 5) Tabela RC x HP: Troškovi resursa (ljudskih resursa) po pružiocima zdravstvene zaštite

U okviru Zajedničkog upitnika (JQ) za sve popunjene tabele traže se sljedeće metodološke informacije:

- Izvori podataka specificirani za svaku ICHA šifru
- Korespondencija tabela između kategorija izdataka za zdravstvo koja se koristi u nacionalnoj praksi i ICHA⁸

⁷ Ova tabela pokazuje odakle dolazi novac u zdravstveni sistem odnosno izvore finansiranja zdravstvenog sistema (fond zdravstvenog osiguranja, budžet vlade, privatne osiguravajuće kuće).

⁸ Fondovi/zavodi zdravstvenog osiguranja i budžeti vlada obično koriste svoje vlastite interne klasifikacije roba i usluga koje se koriste u zdravstvenoj zaštiti koje se mora sve unakrsno klasifikovati po šiframa međunarodne

- Sadašnje stanje po pitanju provedbe ICHA:
 - Koja odstupanja od ICHA se trenutno nalaze u izradi nacionalnih zdravstvenih računa u zemlji
 - Procedure procjene i prilagođavanja podataka

Revidirana verzija Zajedničkog SHA upitnika (JQ), zasnovana na SHA 2011, je u fazi testiranja i preliminarno se prvi put popunjava u 2013. godini (sa podacima za 2011. godinu). Osnovne tabele su iste kao u prethodnoj verziji Zajedničkog upitnika, ali su prilagođene novim, revidiranim klasifikacijama ICHA: (1) HP X HF, (2) HC X HF i (3) HC X HP.

Dodatno se traže sljedeće tabele proširene metodologije SHA 2011:

4) Tabela FS x HF: Ukupni izdaci za zdravstvo po prihodima finansiranja i po finansijskim izvorima

5) Tabela HP X FP: Tekući izdaci za zdravstvo po pružaocima usluga i faktorima za pružanje zdravstvene zaštite

6) Tabela HK X HP: Kapitalne investicije po pružaocima usluga zdravstvene zaštite

Zajednički SHA upitnik mora se svake godine dostaviti Eurostatu do kraja marta za t-2⁹.

3.2. Mini NHA upitnik Svjetske zdravstvene organizacije

Svjetska zdravstvena organizacija od svih država svijeta¹⁰ prikuplja i objavljuje podatke i indikatore o izdacima za zdravstvo u excel formatu „Mini NHA upitnika za ministarstva zdravlja“; eng. "Mini for Ministry of Health - National Expenditure for Health" (u daljem tekstu: Mini NHA upitnik SZO). Svjetska zdravstvena organizacija kao alat za popunjavanje Mini NHA upitnika SZO, koristi podatke iz Zajedničkog SHA upitnika koji se šalju Eurostatu (razmjena podataka između međunarodnih institucija) i podatke iz Nacionalnih računa (SNA) koji su dostupni kod UN ekonomske komisije za Evropu (UNECE) (sve makroekonomske kategorije).

U Mini NHA upitniku SZO je dostupna višegodišnja serija:

- ključnih indikatora o izdacima za zdravlje (u odnosu na BDP, u standardima kupovne moći po stanovniku, struktura izdataka po finansijerima, po namjenama i pružaocima usluga)
- apsolutni podaci o izdacima za zdravlje na prvom nivou klasifikacije HF, HC i dio HP
- glavni makroekonomski agregati (BDP, potrošnja vlade, potrošnja domaćinstava, deflator BDP, kurs za dolar i za standarde kupovne moći).

Svjetska zdravstvena organizacija svake godine već do kraja januara traži od država članica SZO (obično traže od Ministarstava zdravlja), da pregledaju i korigiraju procjene za glavne

klasifikacije za zdravstvene račune (ICHA)

⁹To znači u tekućoj godini za prethodnu godinu.

¹⁰Web stranica: <http://www.who.int/nha/country/en/>

indikatore o izdacima za zdravstvo za t-2 (to je ranije nego su dostupni podaci iz Zajedničkog SHA upitnika koji se šalju Eurostatu do kraja marta).

U Bosni i Hercegovini se Mini NHA upitnik već od 2007. godine provjerava i popunjava od strane Ministarstva civilnih poslova BiH.

Mini NHA upitnik SZO na jednostavan način omogućava međunarodna uspoređivanja svih ključnih indikatora o izdacima za zdravstvo sa svim državama svijeta. To je glavni razlog, da je prijedlog projektne radne grupe za NHA, da se u BiH u buduće po uzorku Mini NHA upitnika SZO prikazuje ključne indikatore i za FBiH, RS i BD .

U 2014. godini Svjetska zdravstvena organizacija će, po prvi put poslati svim državama pored starog i novi Mini NHA upitnik SZO, koji će biti zasnovan na SHA 2011. U narednom periodu od nekoliko godina podaci i indikatori o izdacima za zdravstvo će se popunjavati i objavljivati paralelno po dva upitnika.

4. Proces kompilacije NHA

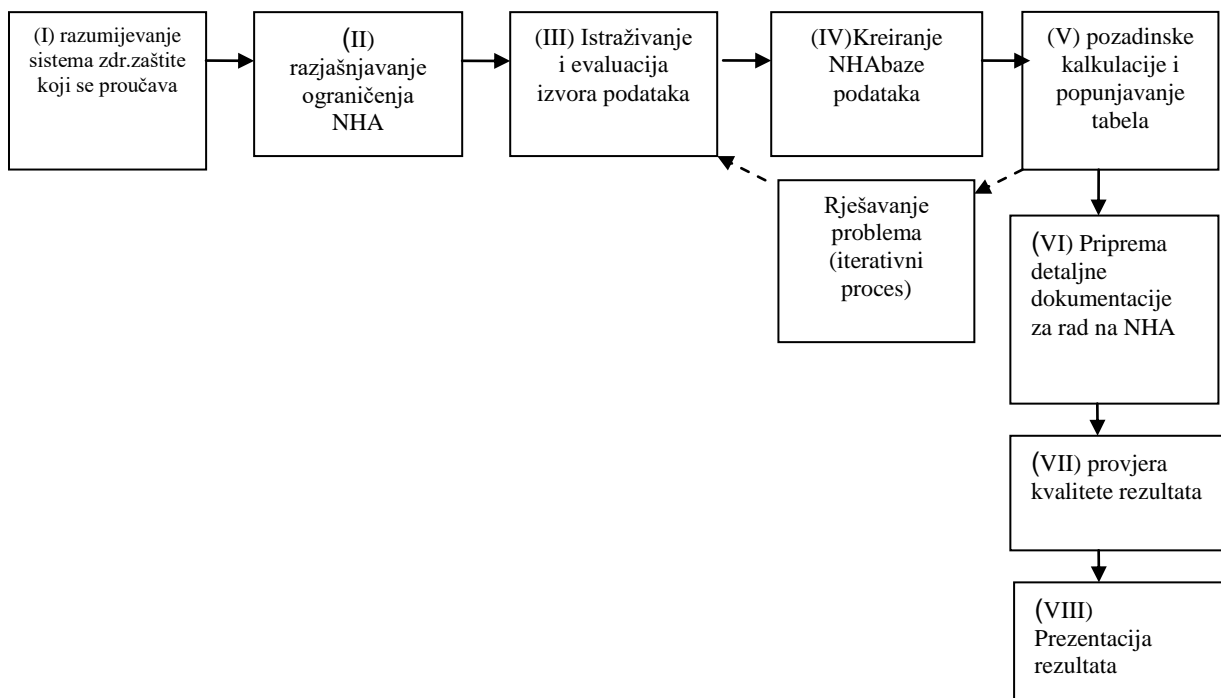
Ključni koraci

Strategija za implementaciju NHA i glavni pristupi korišteni u praksi su prvi put vrlo jasno objašnjeni u SHA Smjernicama; eng.: SHA Guidelines (Office of National Statistics OK, 2004) i u Vodiču za proizvodnju nacionalnih zdravstvenih računa; eng.: Guide to producing national health accounts (WHO, WB, USAID, 2003). Ova dva vodiča su unaprijeđena u kontekstu SHA 2011 i sumirani u poglavlju 14 priručnika SHA 2011 (OECD, Eurostat, WHO, 2011, stranice: 319-338).

SHA 2011 predlaže osam koraka implementacije, kako slijedi:

Slika: Proces NHA kompilacije¹¹

¹¹Svaki korak je detaljnije objašnjen u SHA 2011 (stranice 321-338).

Izvor: SHA 2011 (OECD, Eurostat, WHO, 2011)

Po pitanju vremenskog okvira, korak I (konceptualno istraživanje), korak II (razjašnjavanje razlika između ograničenja nacionalnog zdravstvenog sistema i ograničenja za SHA), i korak III (dobivanje ključnih izvora podataka) bi se prvi trebali provesti. Koraci IV i V trebaju da slijede kao iterativni proces: IV kao inicijalna kompilacija baze podataka korištenjem identifikovanih izvora podataka i V za identifikaciju nedostataka i problematičnih područja u bazi podataka, i riješiti ih tako što će se tražiti novi izvori podataka, vršiti sravnjivanje podataka i pravljenje odgovarajućih procjena po potrebi, i onda u skladu s tim ažurirati bazu podataka i tabele. Ovaj proces se treba ponavljati dok se ne dobije konačna verzija tabela. Svi ovi koraci trebaju uključiti detaljan i složen sistem provjera, izbora, testiranja i učenja na greškama kako bi se odlučilo kako sastaviti sve podatke. Ovaj sistem pomaže da se odredi koji podaci trebaju da se koriste i zašto. Procjena kvalitete izvora podataka je ključni dio ovog iterativnog procesa.

Korak VI je bitan za redovnu proizvodnju i institucionalizaciju NHA – potrebno je zabilježiti detaljne izvore podataka, metode kalkulacije, procedure prilagođavanja i procjene koji se koriste za kompilaciju NHA. Korak VII je za provjeru kvalitete rezultata. Ove provjere uključuju poređenje podataka iz različitih izvora, validaciju novih podataka sa odgovarajućim prošlogodišnjim podacima i istragu bilo kojih značajnih ali neobjašnjenih promjena. Završni korak VIII se odnosi na prezentaciju rezultata, davanje ključnih indikatora i sažetih informacija o podacima. Prezentacija također može uključiti neke posebne analize za specifična pitanja zdravstvene politike .

Pristupi

Generalno postoje dva glavna koncepta kompilacije računa: top-down (s vrha ka dole) i bottom-up (odozdo ka gore) (SHA 2011, str. 324).

Top-down pristup se koristi kada se većina informacija za NHA dobije tako što se podaci uzimaju direktno iz već postojećih agregata zdravstvene potrošnje i sistema evidencija. Ovo obično uključuje dosta korištenja zamjenskih vrijednosti, pretpostavki i drugih tehnika procjene za disagregaciju već postojećih agregata i također uključuje samo ograničenu količinu sravnjivanja. Tipičan primjer je kada NHA kompilatori pokušaju migrirati direktno iz nacionalnih računa u nacionalne zdravstvene račune. Ovaj pristup se, manje-više, koristio i za razvoj prve verzije NHA za BiH za 2007 (Zver, 2008) kao i za naredni period 2008-2010.

Bottom-up pristup se koristi kada je većina informacija za NHA dobivena korištenjem detaljnih informacija, po mogućnosti predstavljanjem informacija o aktivnostima na detaljnom nivou. To znači, da se NHA baze podataka u zemlji grade tako, da se detaljni podaci koji su obično na raspolaganju u fondovima/zavodima zdravstvenog osiguranja i ministarstvima zdravlja unakrsno klasificiraju na način da svaki pojedinačni izdatak ima svoju šifru klasifikacije HC (po namjenama zdravstvene zaštite) i klasifikacije HP (po pružaocima zdravstvene zaštite). Kod ovog pristupa se rjeđe koriste agregirani podaci ali je češće potrebno vršiti sravnjivanje. Također se koriste i već postojeće agregirane informacije ali NHA kompilatori ne pokušavaju direktno da migriraju iz jednog sistema evidencije podataka u NHA podatke. U sklopu ovog pristupa je moguće NHA baze kompilirati po pristupu **izvora finansiranja** ili pristupu **pružaoca usluga**, ovisno o vrsti podataka koji su se prvenstveno koristili. Obično se pristup po izvorima finansiranja prati kao primarni pristup, to znači da su ključni podaci finansijski podaci o izdacima po različitim izvorima finansiranja (na primjer podaci fondova/zavoda zdravstvenog osiguranja, ministarstava zdravlja, privatnih osiguravajućih kuća, anketa o potrošnji domaćinstava). S druge strane, pristup po pružaocu usluga znači da su ključni podaci finansijski podaci kod pružaoca (godišnji finansijski izvještaji), podaci o inputu pružaoca (troškovi osoblja i direktna potrošnja) i podaci o ishodu njihovog rada (broj aktivnosti i njihova cijena/trošak). Ova informacija se onda integriše sa podacima kod izvora finansiranja gdje je moguće. U praksi, većina zemalja koristi pristup izvora finansiranja kao primarni pristup, ali u kombinaciji sa podacima sa strane pružaoca, posebno su podaci sa strane pružaoca važni kod procjene privatnih izdataka u zdravstvu.

SHA 2011 preporučuje da se za kompilaciju NHA koristi ovaj bottom-up pristup jer se puna vrijednost NHA realizira samo na taj način. Međutim, u prvim krugovima razvoja, neke komponente će se obično moći procijeniti korištenjem takozvanog top-down pristupa (kao što je bio slučaj sa BiH za 2004-2010, gdje su se postojeći agregati potrošnje u zdravstvu disagregirali prema dostupnosti zamjenskih vrijednosti i drugih tehnika procjene). Vremenom, kako se NHA nadograđuje, osobe koje rade na NHA kompilaciji trebaju raditi na zamjeni top-down pristupa bottom-up pristupom. Stoga, jedna od glavnih aktivnosti Projekta reforme javnog zdravstva II u BiH je izgradnja NHA baza podataka za FBiH, RS, Brčko Distrikt i na osnovi toga za BiH po bottom-up pristupu.

5. Pojam institucionalizacije NHA

U okviru razvoja NHA pojam "institucionalizacija NHA" (eng. institutionalisation of NHA) koristi se za definisanje uspostavljanja obaveznog prikupljanja i korištenja minimalnog seta globalno dogovorenih podataka o potrošnji u zdravstvu koristeći metodologiju sistema

zdravstvenih računa kao standardni okvir.

Zemlje se klasificiraju kao zemlje sa institucionaliziranim NHA ako ispunjavaju četiri kriterija:

(I) postoji konzistentna obavezna kompilacija minimalnog seta NHA podataka;

(II) postoji konzistentna upotreba NHA podataka;

(III) postoje adekvatni finansijski, ljudski i infrastrukturni kapaciteti za kompilaciju i korištenje NHA podataka; i

(IV) postoji korištenje SHA metodologije za kompilaciju NHA podataka. (World Bank and HNPHDN, 2010) To znači da ako se želi ispuniti sve kriterije razvijenih NHA, gore navedeni proces kompilacije NHA treba da se slijedi uz korištenje NHA indikatora u svrhe kreiranja zdravstvenih politika.

U svrhu pomoći zemljama da uspostave NHA, Svjetska Banka je napravila poseban vodič za proces kompilacije, unapređenje procesa prikupljanja NHA podataka, upravljanja podacima, unaprijeđenja kvaliteta i korištenja NHA za kreiranje politika (2009 World Bank).

S ciljem pripreme "Smjernica za razvoj NHA u BiH", vidjelo se da su smjernice Svjetske Banke koristan alat za izvještavanje o koracima prema razvoju NHA koji treba da se postignu u sklopu projekta kao i za predlaganje aktivnosti koje će se trebati sprovesti u bližoj budućnosti kako bi se u potpunosti usvojila međunarodna SHA metodologija i kako bi se redovno izvještavali i analizirali relevantni indikatori potrošnje u zdravstvu.

Prema smjernicama Svjetske banke, NHA aktivnosti ka institucionalizaciji se dijele u sedam polja („NHA generički alat za institucionalizaciju aktivnosti; eng.: NHA Generic Tool for Institutionalization Activities, 2009):

1. okruženje i struktura upravljanja: povoljno okruženje i struktura upravljanja je jedan od glavnih koraka i preduslova za razvoj i uspostavljanje NHA.
2. ljudski i finansijski resursi: drugi ključni aspekt je dostupnost adekvatnih finansijskih, fizičkih i ljudskih resursa za rutinske NHA aktivnosti.
3. izvori podataka i procedure prikupljanje podataka: mora postojati eksplicitan proces po kojem će se osnovni NHA podaci prikupljati i redovno izvještavati.
4. upravljanje podacima: kao dodatak eksplicitnom sistemu za prikupljanje i izvještavanje podataka, uspostavljanje NHA bi također tražilo organizovan proces pohranjivanja podataka i upravljanja podacima.
5. proizvodi informacija: kritični izazov za NHA je pretvaranje sirovih podataka u korisne informacije koje olakšavaju korištenje NHA za donošenje politika. Da bi mogla ovo raditi, zemlja mora definisati neke ključne indikatore.
6. kvalitet: NHA informacije moraju biti blagovremene, konzistentne, moraju se uraditi odgovarajuće provjere validnosti, pokrivenost podacima mora biti sveobuhvatna, i nivo disagregacije mora biti konzistentan sa potrebama politika.
7. diseminacija i korištenje NHA podataka: ovo je jedan od najbitnijih aspekata razvoja NHA. U nekim zemljama koje redovno prave NHA može doći do nedostatka strateškog razmišljanja o diseminaciji i korištenju tih informacija. Da bi NHA bili institucionalizirani, bitno je da korisnici mogu lako pristupiti NHA podacima i da se ti podaci redovno koriste za donošenje odluka.

Ovaj predloženi okvir za institucionalizaciju NHA je izveden iz ograničenja sa kojima se zemlje često suočavaju: uključuje odsustvo povoljnog okruženja za proizvodnju kvalitetnih NHA podataka (uključujući nedostatak mandata, loše razumijevanje o korištenju, i slabe mehanizme koordinacije između svih aktera); nedovoljno razvijene ljudske kapacitete; nedostatak sredstava; slabe sisteme generisanja podataka; i poteškoće u praćenju troškova u privatnom sektoru. Minimalno korištenje i diseminacija NHA informacija za donošenje politika i povezivanje sa opštim procesima donošenja budžeta i planiranja su također usporili proces institucionalizacije u mnogim zemljama. (GSAP)

Za svako od gore navedenih područja institucionalizacije, Svjetska banka je napravila listu ključnih aktivnosti bitnih za postizanje zadovoljavajućih rezultata za to područje. Kako bi osigurali da NHA postane djelotvoran alat zdravstvenih politika u BiH, najveći dio predloženih aktivnosti je u projektu Reforma javnog zdravstva II u BiH inkorporiran u NHA Plan rada i isti se slijedi od samog početka NHA konsultacije u BiH. budućnosti se očekuje da će ove „Smjernice za NHA razvoju BiH“ biti korištene kao vodič za lokalne NHA eksperte kao i za međunarodne organizacije (WB, WHO, EC i druge) kako bi se bolje razumjeli NHA podaci i indikatori potrošnje u zdravstvu za BiH, FBiH, RS i BD.

6. Smjernice za razvoj NHA u BiH

NHA za BiH su bitni i sa lokalnog i međunarodnog aspekta. Koriste se za analizu finansiranja zdravstvene zaštite i potrošnje u zdravstvu sa međunarodno uporedivim indikatorima i njih traže međunarodne organizacije (Eurostat, WHO, WB).

Međutim, osim informacija za BiH, NHA su bitni za FBiH, RS i BD jer su politike zdravstvene zaštite, finansiranje, organizacija i pružanje usluga nadležnost RS, FBiH i BD. To znači da je za RS, FBiH i BD prioritet da imaju vlastite zdravstvene račune, koji mogu podržavati zdravstvene politike koje se donose u FBiH, RS i BD. Stoga se NHA tabele u BiH prave odvojeno za RS, FBiH i BD i onda se te tabele agregiraju za BiH.

„Smjernice za razvoj NHA u BiH“ su pripremljene za FBiH, RS, BD i BiH kako je navedeno u paralelnoj Tabeli 1, a u Prilogu predstavljene su sheme prikupljanja podataka za FBiH, RS, BD i BiH, koje dopunjavaju objašnjenja u Tabeli 1. U Tabeli 2 su predstavljeni svi izvori podataka koji su do sada prepoznati kao bitni.

U okviru projekta Reforma Javnog zdravstva II, NHA baze podataka za BiH, FBiH, RS i BD će se izgraditi po dvije metodologije paralelno – SHA 1.0 i revidirana SHA 2011. To će se raditi zbog kontinuiteta, jer smo u procesu ponovnog razvoja svih NHA baza podataka koje su korištene u BiH u prošlosti i koje će biti zamijenjene sa ovim novoizgrađenim, korištenjem „bottom-up“ pristupa. Osim toga, u 2013. i 2014. godini se prema Eurostatu i WHO još uvijek treba izvještavati prema SHA 1.0. Očekujemo da će BiH do kraja 2013. godine biti u mogućnosti da pređe na izvještavanje po revidiranoj verziji SHA 2011 i da će pripremiti podatke za period 2004-2011.

NHA baze podataka za FBiH, RS, BD i BiH će podržavati izvještavanje podataka za osnovne tri tabele koje se traže Zajedničkim SHA upitnikom Eurostata, Svjetske zdravstvene organizacije i OECD:

- 1) Tabela HP x HF: Tekući izdaci za zdravstvo po pružaocima usluga i po finansijskim izvorima
- 2) Tabela HC x HF: Ukupni izdaci za zdravstvo po namjenama i po izvorima finansiranja
- 3) Tabela HC x HP: Ukupni izdaci za zdravstvo po namjenama i po pružaocima usluga

i dodatnu tabelu:

- 4) Tabela FS x HF: Ukupni izdaci za zdravstvo po prihodima finansiranja i po finansijskim izvorima

U narednim godinama očekuju se daljnje aktivnosti na razvoju tih osnovnih tabela NHA i aktivnosti na razvoju dodatnih klasifikacija i tabela proširene metodologije SHA 2011 (opisane u poglavlju 3.).

7. Tabela 1: Smjernice za razvoj Nacionalnih zdravstvenih računa u BiH

Dimenzija	Bosna i Hercegovina	Federacija BiH	Republika Srpska	Brčko Distrikt BiH
<p>Okruženje i struktura upravljanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ključne institucije • Druge uključene institucije • Glavni zadaci ključnih institucija • Zakonodavstvo/dokumenti/protokoli 	<p><u>Ključne institucije:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ministarstvo civilnih poslova BiH (MCP) - Agencija za Statistiku BiH (BHAS) <p>Druge uključene institucije:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ministarstvo finansija i trezora BiH - BiH Direkcija za ekonomsko planiranje - Agencija za lijekove i medicinska sredstva BiH - Agencija za osiguranje BiH <p><u>Glavni zadaci ključnih institucija:</u></p> <p>2013:</p> <ul style="list-style-type: none"> - MCP koordinira objedinjenje podataka NHA za BiH, uz podršku projekta Reforma javnog zdravstva II; - MCP dostavi ključne indikatore 	<p><u>Ključne institucije:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Federalno ministarstvo zdravstva (FMZ) - Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH (ZZOIR FBiH) - Federalni zavod za statistiku FBiH (FZS FBiH) - Zavod za javno zdravstvo FBiH (ZJZ FBiH) <p>Druge uključene institucije:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kantonalni zavodi zdravstvenog osiguranja - Kantonalni zavodi za javno zdravstvo - Kantonalna ministarstva finansija - Federalno ministarstvo finansija - Federani zavod za programiranje razvoja <p><u>Glavni zadaci ključnih institucija:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ZZOIR koordinira prikupljanje podataka i izradu tabela NHA (JQ) za Federaciju BiH; - Federalni zavod za statistiku surađuje sa ZZOIR radi pripreme procjena privatnih izdataka u zdravstvu i investicija u 	<p><u>Ključne institucije:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske (MZSZ RS) - Republički zavod za statistiku Republike Srpske (ZSRS) - Fond zdravstvenog osiguranja Republike Srpske (FZO RS) - Institut za javno zdravstvo Republike Srpske <p>Druge uključene institucije:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ministarstvo finansija Republike Srpske <p><u>Glavni zadaci ključnih institucija:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Republički zavod za statistiku Republike Srpske je odgovoran za statističko sastavljanje NHA tabela (u formi JQ) i NHA tabele dostavlja Ministarstvu zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske i BHAS (u BHAS od 2014 pa 	<p><u>Ključne institucije:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Odjel za zdravstvo i ostale usluge Vlade Brčko distrikta (OZ BD) Agencija za statistiku BiH: Ekspozitura Brčko distrikta (BHAS-EBD) - Fond zdravstvenog osiguranja Brčko distrikta (FZO BD) <p>Druge uključene institucije:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Javna zdravstvena ustanova – Zdravstveni centar Brčko <p><u>Glavni zadaci ključnih institucija:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Odjel za zdravstvo BD koordinira prikupljanje podataka i izradu tabela NHA (JQ) za Brčko distrikt. - Odjel za zdravstvo BD će MCP-a dostavljati međunarodne indikatore u formatu Mini NHA upitnika SZO.

	<p>u formatu Mini NHA upitnika SZO.(do kraja januara za t-2) u skladu sa „Protokolom o saradnji za ispunjavanje obaveza Bosne i Hercegovine u oblasti međunarodnog izvještavanja u oblasti zdravstva od strane Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine“.</p> <ul style="list-style-type: none"> - BHAS provjerava kvalitet i dosljednost NHA tabela (JQ) sa Nacionalnim računima BiH i dostavlja NHA tabele (JQ) Eurostatu (do kraja maja za t-2) <p>2014 i dalje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - BHAS je odgovorna za kompilaciju NHA tabela (JQ) za BiH i dostavljat će popunjen JQ u MCP-a do kraja svake godine i Eurostatu do kraja marta naredne godine (za t-2); - MCP koordinira daljni razvoj NHA za BiH i podržava korištenje NHA indikatora MCP-a će nastaviti dostavljati Mini NHA upitnik SZO u skladu sa „Protokolom o saradnji za ispunjavanje obaveza Bosne i Hercegovine u oblasti međunarodnog izvještavanja u oblasti zdravstva od strane Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine“ - MCP će pružati analize i godišnje izvještaje ključnih indikatora izdataka za zdravstvo 	<p>zdravstvu i provjerava dosljednosti sa nacionalnim računima FBiH;</p> <ul style="list-style-type: none"> - ZZOIR je odgovoran za dostavljanje popunjenih NHA tabela (JQ) Federalnom ministarstvu zdravstva i za prijavljivanje ključnih indikatora izdataka za zdravstvo u formatu Mini NHA upitnika SZO Federalnom ministarstvu zdravstva i MCP-a; - Federalni zavod za statistiku FBiH je odgovoran za dostavljanje popunjenih NHA tabela (JQ) BHAS - Federalno ministarstvo zdravstva koordinira traženje dodatnih podataka u svrhu NHA (kantonalni budžeti, izdaci za preventivu i javno zdravstvo, donacije, potrošnja lijekova, itd) - Federalno ministarstvo zdravstva koordinira i podržava korištenje NHA indikatora u politici na nivou FBiH i podržava dalji razvoj NHA - Do 2017. godine Federalni zavod za statistiku će preuzeti kompletno odgovornost za statističko kompilaciju NHA tabela (JQ); ZZOIR FBiH će nastaviti analizirati i dostavljati NHA podatke o javnim izdacima za zdravstvo Federalnom zavodu za statistiku, i nastaviti će također sa objavljivanjem ključnih indikatora u formatu Mini NHA upitnika SZO za Federaciju BiH 	<p>nadalje);</p> <ul style="list-style-type: none"> - FZO Republike Srpske će godišnje dostavljati posebne obrade podataka o rashodima FZO u skladu sa SHA klasifikacijama i dostavljati će baze podataka Republičkom zavodu za statistiku Republike Srpske. - Ministarstvo zdravstva i socijalne zaštite Republike Srpske će godišnje dostavljati budžetske rashode klasifikovane u skladu sa SHA i dostavljati će ih Republičkom zavodu za statistiku Republike Srpske. - Ministarstvo zdravstva i socijalne zaštite Republike Srpske će pomoći prikupljanjem dodatnih podataka u svrhu NHA (podaci o izdacima u opštinama, izdaci za dodatke za njegu i pomoć, i te će podatke dijeliti sa Republičkim zavodom za statistiku Republike Srpske. - Ministarstvo zdravstva i socijalne zaštite Republike Srpske će koordinirati i podržavati korištenje NHA indikatora na nivou Republike Srpske i biće odgovorno za analizu ključnih indikatora izdataka za zdravstvo za Republiku Srpsku; - Ministarstvo zdravstva i socijalne zaštite Republike Srpske će MCP-a dostavljati međunarodno tražene indikatore u formatu Mini upitnika SZO . 	<ul style="list-style-type: none"> - BHAS-EBD surađuje sa Odjelom za zdravstvo BD radi pripreme procjena privatnih izdataka u zdravstvu i bruto investicija u djelatnosti zdravstva i provjerava dosljednost sa nacionalnim računima Brčko distrikta. - BHAS-EBD godišnje dostavlja NHA tabele (JQ) u BHAS BiH. - FZO BD će godišnje dostavljati tražene podatke u skladu sa SHA klasifikacijama u Odjel za zdravstvo BD. - JZU-Zdravstveni centar Brčko će godišnje dostavljati tražene podatke u svrhu NHA u Odjel za zdravstvo BD
--	--	---	--	--

	<p><u>Zakonodavstvo/Dokumenti:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Srednjoročni statistički program 2013-2017. godine za BiH - Godišnji statistički program (učesće u projektu Reforma javnog zdravstva II: NHA komponenta) - Sporazum o saradnji u oblasti zdravstva, - „Protokol o saradnji za ispunjavanje obaveza Bosne i Hercegovine u oblasti međunarodnog izvještavanja u oblasti zdravstva od strane Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine“ 	<p><u>Zakonodavstvo/Dokumenti:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Program provođenja statističkih istraživanja od interesa za FBiH u godinama 2013-2017 - Pravilnik o Obračunu sredstava u zdravstvu i Lista podataka za OSZ - Protokol o izmjeni podataka između ZZOiR FBiH i FZS FBiH - Dopune u predlogu novog Zakona o zdravstvenom osiguranju 	<p><u>Zakonodavstvo/Dokumenti:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Srednjoročni statistički program 2013-2017. godina za Republiku Srpsku - Dopune u Zakonu o zdravstvenom osiguranju (u pripremi je izrada novog Zakona o zdravstvenom osiguranju) - Protokol o razmjeni podataka između MZSZ RS, ZSRS, FZO RS, IJZ RS 	<p><u>Zakonodavstvo/Dokumenti:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Srednjoročni statistički program 2013-2017 za BiH - Protokol o razmjeni podataka između Odjela za zdravstvo BD RS, BHAS-EBD, FZO BD, JZU-ZCB
<p>Ljudski i finansijski resursi</p> <ul style="list-style-type: none"> • NHA projektna grupa • NHA koordinator • NHA Tehnička radna grupa • NHA Operativni tim 	<p>2013. godina Projekt Reforma javnog Zdravstva II (finansira EU) pruža podršku i obuku za: dva stručnjaka iz MCP-a, tri stručnjaka iz BHAS, jednog stručnjaka iz Ministarstva finansija i trezora BiH, jednog stručnjaka iz BiH Direkcije za ekonomsko planiranje</p> <p><u>NHA koordinator</u> za BiH imenuje se u MCP-a i radi redovno na NHA.</p> <p>Jedan stručnjak iz BHAS će biti imenovan da radi redovno na statističkom sastavljanju NHA za BiH.</p> <p>NHA Tehnička radna grupa na nivou</p>	<p>2013: Projekt Reforma javnog Zdravstva II (finansira EU) pruža podršku i obuku za jednog stručnjaka iz: Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH (ZZOIR) , Federalnog ministarstva zdravstva, Federalnog zavoda za statistiku, Federalnog ministarstva finansija, Federalnog zavoda za ekonomsko planiranje i Zavoda za javno zdravstvo FBiH</p> <p><u>NHA koordinator</u> za FBiH je imenovan iz ZZOIR FBiH i radi redovno pola radnog vremena na NHA.</p> <p><u>NHA Tehnička radna grupa</u> u FBiH je uspostavljena i koordinirana od strane ZZOR FBiH, sa članovima iz</p>	<p>2013. godina: Projekt Reforma javnog zdravstva II (finansira EU) pruža podršku i obuku za: jednog stručnjaka iz Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske, jednog stručnjaka iz Republičkog zavoda za statistiku Republike Srpske, jednog stručnjaka iz FZO RS, jednog stručnjaka iz Ministarstva finansija Republike Srpske i Instituta za javno zdravstvo Republike Srpske.</p> <p><u>NHA koordinator</u> za RS je imenovan iz Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske da redovno radi pola radnog vremena na NHA.</p> <p>Jedan stručnjak iz Republičkog zavoda za statistiku Republike Srpske je imenovan da redovno radi na NHA</p>	<p>2013: Projekt Reforma javnog Zdravstva II (finansira EU) pruža podršku i obuku za: jednog stručnjaka iz Odjela za zdravstvo BD, FZO BD, BHAS-EBD i Vlade BD – Direkcija za finansije.</p> <p><u>NHA koordinator</u> se imenuje iz Odjela za zdravlje BD.</p>

	<p>BiH uspostavljena je 2008. godine od strane MCP-a; novi članovi iz Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko distrikta biti će imenovani 2013. godine.</p> <p><u>Operativni tim za NHA sa zvaničnim predstavnicima za BiH biti će uspostavljen od strane MCP-a.</u></p>	<p>Federalnog ministarstva zdravstva , Federalnog zavoda za statistiku, pet kantonalnih ZZO (Mostar, Sarajevo, Bihać, Zenica, Tuzla), jedan kantonalni ZZJZ (Zenica),ZZJZ FBiH, FMF, Federalnog zavoda za programiranje razvoja BiH i Direkcije za ekonomsko planiranje BIH</p> <p><u>Operativni tim za NHA u FBiH sa zvaničnim predstavnicima za ključne institucije biti će uspostavljen od strane Federalnog ministarstva zdravstva</u></p>	<p><u>NHA Tehnička radna grupa</u> u RS je uspostavljena i koordinirana od strane Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske, sa članovima iz Republičkog zavoda za statistiku Republike Srpske, FZO RS, Ministarstva finansija Republike Srpske i Instituta za javno zdravstvo Republike Srpske</p> <p><u>Operativni tim za NHA u RS sa zvaničnim predstavnicima za ključne institucije biti će uspostavljen od strane Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske.</u></p>	<p><u>NHA Tehnička radna grupa</u> u BD biti će uspostavljena i koordinirana od strane Odjela za zdravlje BD, sa članovima iz FZO BD, BHAS-EBD i JZU-ZCB</p>
Izvori podataka	Izvori podataka: vidjeti tabelu 2	Izvori podataka: vidjeti tabelu 2	Izvori podataka: vidjeti tabelu 2	Izvori podataka: vidjeti tabelu 2
<p>Procedura prikupljanja podataka</p> <p><u>Vidjeti sheme u Prilogu!</u></p>	<p>U 2013. godini MCP-a koordiniše objedinjavanje NHA tabela (JQ) za BiH uz podršku projekta Reforma javnog zdravstva II.</p> <p>Od 2014. godine i kasnije:</p> <p>MCP će prikupiti dodatne podatke za NHA za BiH, FBiH, RS i BD od Agencije za lijekove BiH (potrošnja lijekova), Agencija za osiguranje BiH (izdatci privatnih zdravstvenih osiguranja), Ministarstva finansija i trezora (strana pomoć u zdravstvu), i NVO i dostaviti podatke FMZ, MZSZ RS, Odjelu za zdravstvo BD i BHAS (godišnje do kraja juna za t-1)</p> <p>BHAS će prikupiti popunjene NHA tabele (JQ) od Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko distrikta (godišnje do kraja novembra za t-1)</p> <p>BHAS će objediniti NHA tabele za BiH i provjeriti dosljednost sa</p>	<p>ZZOIR FBiH pruža posebnu obradu podataka u svrhu NHA korištenjem podataka prikupljenih sa Obračunom sredstava u zdravstvu FBiH (godišnje do kraja mjeseca juna za t-1).</p> <p>Federalno ministarstvo zdravstva će godišnje tražiti od MCP dodatne podatke potrebne za NHA FBiH (od Agencije za lijekove BiH, Agencije za osiguranje BiH, Ministarstva finansija i trezora BiH i nevladinih organizacija u zdravstvu) (godišnje do kraja mjeseca juna za t-1).). FMZ će podatke prosljediti FZZOIR (godišnje do kraja mjeseca juna za t-1).</p> <p>Federalno ministarstvo finansija FBiH će prikupiti godišnje budžetske izvještaje kantonalnih ministarstava zdravstva i drugih federalnih i kantonalnih ministarstava i dostaviti</p>	<p>FZO RS pruža posebnu obradu podataka u svrhu NHA i dostavlja bazu podataka Republičkom zavodu za statistiku Republike Srpske (godišnje do kraja mjeseca juna za t-1).</p> <p>Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske izrađuje godišnji budžetski izvještaj međuklasifikovan sa kodovima SHA i dostavlja podatke u Republički zavod za statistiku Republike Srpske (godišnje do kraja mjeseca juna za t-1).</p> <p>Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske će godišnje tražiti od Ministarstva civilnih poslova BiH dodatne podatke potrebne za NHA RS (od Agencije za lijekove BiH, Agencije za osiguranje BiH, Ministarstva finansija i trezora BiH i nevladinih organizacija u</p>	<p>FZO BD pruža obradu podataka u svrhu NHA i dostavlja ih Odjelu za zdravstvo BD (godišnje do kraja mjeseca juna za t-1).</p> <p>Odjel za zdravstvo BD će godišnje tražiti od MCP dodatne podatke potrebne za NHA BD (od Agencije za lijekove BiH, Agencije za osiguranje BiH, Ministarstva finansija i tresora BiH i nevladinih organizacija u zdravstvu) (godišnje do kraja mjeseca juna za t-1)</p> <p>Odjel za zdravstvo BD će tražiti dodatne podatke potrebne za kompilaciju NHA od JZU-Zdravstveni centar Brčko</p> <p>Odjel za zdravstvo će sve prikupljene podatke dostavljati BHAS-EBD (godišnje do kraja mjeseca juna)</p> <p>BHAS-EBD dati će procjenu</p>

	<p>Nacionalnim računima BiH i dostaviti ih MCP (godišnje do kraja decembra za t-1) i Eurostatu (godišnje do kraja marta za t-2)</p>	<p>podatke u FMZ (godišnje do kraja mjeseca juna za t-1). Federalno ministarstvo zdravstva će podatke kantonalnih budžeta objediniti u svrhu NHA i dostaviti FZZOIR (godišnje do kraja mjeseca septembra za t-1).</p> <p>Federalno ministarstvo finansija će FMZ dostaviti podatke o rashodima u zdravstvu po funkcionalnoj klasifikaciji, uključujući razhode opština (godišnje do kraja mjeseca juna za t-1). FMZ će podatke proslijediti ZZOiR (godišnje do kraja mjeseca septembra za t-1).</p> <p>Federalni zavod za statistiku će dati procjenu privatnih izdataka za zdravstvo i izdataka za bruto investicije u djelatnosti zdravstva u svrhu NHA i dostaviti će podatke ZZOiR FBIH (godišnje do kraja mjeseca septembra za t-1)</p> <p>ZZOiR FBIH će dostavljati popunjene NHA tabele (JQ FBIH) Federalnom zavodu za statistiku kako bi se provjerila dosljednost NHA podataka sa Nacionalnim računima (godišnje do kraja mjeseca oktobra za t-1)-</p> <p>Federalni zavod za statistiku će dostavljati provjerene NHA tabele</p>	<p>zdravstvu¹² i dostavljati te podatke u Republički zavod za statistiku Republike Srpske (do kraja mjeseca juna za t-1)</p> <p>Ministarstvo finansija Republike Srpske će pružati detaljne podatke u skladu sa funkcionalnom klasifikacijom (COFOG) i podatke će dostavljati u Republički zavod za statistiku Republike Srpske (godišnje do kraja mjeseca juna za t-1)</p> <p>Institut za javno zdravstvo Republike Srpske će godišnje dostavljati informaciju o potrošnji i prometu gotovih lijekova u Republici Srpskoj i poseban budžetski izvještaj Instituta za javno zdravstvo Republike Srpske Republičkom zavodu za statistiku Republike Srpske (godišnje do kraja mjeseca juna za t-1)</p> <p>Republički zavod za statistiku Republike Srpske će prikupljati dodatne podatke potrebne za procjenu privatnih izdataka za zdravstvo (posebnim upitnicima, od Agencije za lijekove BiH, itd.)</p> <p>Republički zavod za statistiku Republike Srpske će popunjene tabele NHA (JQ RS) poslati Ministarstvu zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske i BHAS</p>	<p>privatnih izdataka za zdravstvo i bruto investicija u djelatnosti zdravstva u svrhu NHA i dostaviti će podatke Odjelu za zdravstvo BD (godišnje do kraja mjeseca septembra za t-1).</p> <p>Odjel za zdravstvo BD će popunjene NHA tabele (JQ BD) poslati u BHAS-EBD, da bi se provjerila dosljednost sa Nacionalnim računima za BD (godišnje do kraja mjeseca septembra za t-1) i BHAS-EBD vratiti će NHA tabele (JQ BD) u Odjel za zdravstvo BD (godišnje do kraja mjeseca oktobra za t-1)</p> <p>BHAS-EBD će popunjene NHA tabele (JQ BD) poslati u BHAS-BIH (godišnje do kraja mjeseca novembra za t-1)</p> <p>Odjel za zdravstvo BD će MCP-a dostavljati međunarodne indikatore u formatu Mini NHA upitnika SZO (godišnje do kraja mjeseca decembra za t-1)</p>
--	---	---	--	--

¹² Uključeni su podaci za nevladine organizacije u BiH sa značajnijim aktivnostima u zdravstvu: Crveni križ, Karitas BiH i međunarodne organizacije - UNICEF (ang. The United Nations Children's Fund), UNDP (ang. United Nations Development Programme), IOM (ang. International Organization for Migrations), GIZ (Njemačko društvo za međunarodnu saradnju), Švajcarska agencija za razvoj i saradnju BiH, UNFPA (ang. United Nations Population Fund), ECDC (Evropski centar za kontrolu bolesti), SZO (Svjetska zdravstvena organizacija), SB (Svjetska Banka). Obuhvati se samo izdaci za zdravstvo u suglasnosti sa granicama zdravstva po definiciji SHA (gledati fusnotu 3) ; mora se voditi računa da se ne obuhvati sredstava koja se ulažu u socialnu zaštitu.

		(JQ FBiH) Agenciji za statistiku BiH i ZZOiR FBiH (godišnje do kraja novembra za t-1) ZZOiR FBiH će dostavljati NHA tabele (JQ FBiH) i indikatore u formatu Mini NHA upitnika SZO u Federalno ministarstvo zdravstva i u MCP-a (godišnje do kraja mjeseca decembra za t-1).	(godišnje do kraja novembra za t-1) Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske će MCP-a dostavljati međunarodne indikatore u formatu Mini NHA upitnika SZO (godišnje do kraja decembra za t-1)	
Glavni proizvodi informacija <ul style="list-style-type: none"> • NHA tabele (JQ) • Ključni indikatori (Mini NHA upitnik SZO) • Izvještaji 	Agencija za statistiku BiH: <ul style="list-style-type: none"> - Osnovne NHA excel tabele iz Zajedničkog upitnika (JQ BiH) (HCXHF, HPXHF, HCXHP, FSXHF) i metodološke bilješke (dostavljene Eurostatu i MCP-u) Ministarstvo civilnih poslova BiH <ul style="list-style-type: none"> - Popunjen Mini upitnik SZO sa ključnim indikatorima izdataka za zdravstvo u BiH (dostavljen SZO-i, FMZ, MZSZ RS i Odjelu za zdravstvo BD) - Tabela sa ključnim indikatorima izdataka za zdravstvo u BiH, Federaciji BiH, RS i BD (objavljena na web stranici MCP-a). - Izvještaj sa ključnim indikatorima izdataka za zdravstvo u BiH (pripremi MCP) 	Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH: <ul style="list-style-type: none"> - Osnovne NHA excel tabele iz Zajedničkog upitnika (JQ FBiH) (HCXHF, HPXHF, HCXHP, FSXHF) i metodološke bilješke (dostavljene Federalnom ministarstvu zdravlja). - Tabela sa ključnim indikatorima izdataka za zdravstvo u FBiH u formatu Mini NHA upitnika SZO (objavljena sa strane ZZOiR FBiH i Federalnog ministarstva zdravlja i dostavljena MCP-u). Federalni zavod za statistiku FBiH: <ul style="list-style-type: none"> - Osnovne NHA excel tabele iz Zajedničkog upitnika (JQ) (HCXHF, HPXHF, HCXHP, FSXHF) i metodološke bilješke NHA tabele (dostavljene BHAS i FZZOiR) 	Republički zavod za statistiku Republike Srpske <ul style="list-style-type: none"> - Osnovne NHA excel tabele iz Zajedničkog upitnika (JQ RS) (HCXHF, HPXHF, HCXHP, FSXHF) i metodološke bilješke (dostavljene BHAS i Ministarstvu zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske) Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske: <ul style="list-style-type: none"> - Tabela sa ključnim indikatorima izdataka za zdravstvo u RS u formatu Mini NHA upitnika SZO (dostavljena MCP-u BiH). - Godišnji izvještaj sa ključnim indikatorima izdataka za zdravstvo u RS. 	Odjel za zdravstvo BD: <ul style="list-style-type: none"> - Osnovne NHA excel tabele iz Zajedničkog upitnika (JQ BD) (HCXHF, HPXHF, HCXHP, FSXHF) i metodološke bilješke) - Tabela sa ključnim indikatorima izdataka za zdravstvo u BD u formatu Mini NHA upitnika SZO (dostavljena MCP-u). BHAS-EBD: <ul style="list-style-type: none"> - Osnovne NHA excel tabele iz Zajedničkog upitnika (JQ BD) (HCXHF, HPXHF, HCXHP, FSXHF) i metodološke bilješke NHA tabele (dostavljene BHAS BiH)
Kvalitet	Metodološke bilješke i nedostaci u podacima biti će navedeni u SHA	Metodološke bilješke i nedostaci u podacima biti će navedeni u SHA	Metodološke bilješke i nedostaci u podacima biti će navedeni u SHA	Metodološke bilješke i nedostaci u podacima biti će navedeni u SHA

	Zajedničkom upitniku. Kvaliteta NHA za BiH slijedi pet SHA 2011 kriterija: dosljednost, međunarodna usporedivost, blagovremenost, relevantnost za zdravstvene politike.	Zajedničkom upitniku Kvaliteta NHA za Federaciju BiH slijedi pet SHA 2011 kriterija: dosljednost, međunarodna usporedivost, blagovremenost, relevantnost za zdravstvenu politiku.	Zajedničkom upitniku. Kvaliteta NHA za Republiku Srpsku slijedi pet SHA 2011 kriterija: dosljednost, međunarodna usporedivost, blagovremenost, relevantnost za zdravstvenu politiku.	Zajedničkom upitniku Kvaliteta NHA za BD slijedi pet SHA 2011 kriterija: dosljednost, međunarodna usporedivost, blagovremenost, relevantnost za zdravstvenu politiku.
Dostavljanje i korištenje NHA podataka u politici - Objave podataka - Objave lista indikatora za FBiH, RS, BD i BiH (Mini NHA upitnik SZO)	Eurostat baza podataka (očekuje se) WHO Health-for-all Database Web stranica BHAS Web stranica MCP-a (ključni indikatori u formatu Mini NHA upitnika SZO, izvještaji, prezentacije) u skladu sa „Protokolom o saradnji za ispunjavanje obaveza Bosne i Hercegovine u oblasti međunarodnog izvještavanja u oblasti zdravstva od strane Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine“ Izgradnja kapaciteta za buduće korištenje indikatora o izdacima za zdravstvo je uključena u plan rada projekta Reforma javnog zdravstva II (radionica održana u aprilu 2013; učenje na radnom mjestu, e-vježbe, pisanje izvještaja). (Vidjeti Prilog – šema diseminacije podataka i indikatora za BiH)	Javno objavljivanje podataka i indikatora mora biti dogovoreno i usuglašeno sa FZZOIR i Federalnim zavodom za statistiku FBiH Zavod za zdravstveno osiguranje i reosiguranje FBiH (objava ključnih indikatora u formatu Mini NHA upitnika za FBiH) Web stranica Federalnog ministarstva zdravlja Web stranica MCP-a (ključni indikatori u formatu Mini NHA upitnika za FBiH) u saglasnosti sa „Protokolom o saradnji za ispunjavanje obaveza Bosne i Hercegovine u oblasti međunarodnog izvještavanja u oblasti zdravstva od strane Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine“ Izgradnja kapaciteta za buduće korištenje indikatora o izdacima za zdravstvo je uključena u plan rada projekta Reforma javnog zdravstva II I (radionica održana u aprilu 2013; učenje na radnom mjestu, e-vježbe, pisanje izvještaja).	Javno objavljivanje podataka i indikatora mora biti dogovoreno i usuglašeno sa Republičkim zavodom za statistiku Republike Srpske Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske (objava ključnih indikatora u formatu Mini NHA upitnika SZO i izvještaj – terminski usuglasiti objavu sa RZS RS) Web stranica MCP-a (ključni indikatori u formatu Mini NHA upitnika za RS u saglasnosti sa „Protokolom o saradnji za ispunjavanje obaveza Bosne i Hercegovine u oblasti međunarodnog izvještavanja u oblasti zdravstva od strane Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine“ Izgradnja kapaciteta za buduće korištenje indikatora o izdacima za zdravstvo je uključena u plan rada projekta Reforma javnog zdravstva II (radionica održana u aprilu 2013; učenje na radnom mjestu, e-vježbe, pisanje izvještaja).	Javno objavljivanje podataka i indikatora mora biti dogovoreno i usuglašeno sa Odjelom za zdravstvo BD i BHAS-EBD Odjel za zdravstvo BD (objava ključnih indikatora u formatu Mini NHA upitnika SZO) Web stranica MCP-a (ključni indikatori u formatu Mini NHA upitnika za BD) u saglasnosti sa „Protokolom o saradnji za ispunjavanje obaveza Bosne i Hercegovine u oblasti međunarodnog izvještavanja u oblasti zdravstva od strane Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine“ Izgradnja kapaciteta za buduće korištenje indikatora o izdacima za zdravstvo je uključena u plan rada projekta Reforma javnog zdravstva II (radionica održana u aprilu 2013; učenje na radnom mjestu, e-vježbe, pisanje izvještaja).

8. Tabela 2: Izvori podataka za NHA u BiH po relevantnim izvorima finansiranja u zdravstvu *

SHA 2000	SHA 2011	Bosna i Hercegovina	Federacija BiH	Republika Srpska	Brčko Distrikt BiH
JAVNI IZDACI (SHA 1.0: HF.1; SHA 2011: HF.1)					
HF.1.1.1 Budžet Savjeta ministara BiH	HF.1.1.1 Budžet Savjeta ministara BiH	Ministarstvo civilnih poslova: administrativni troškovi Sektora za zdravstvo	/	/	/
HF.1.1.2 Budžet entiteta/ kantona/ distrikta	HF.1.1.2 Budžet entiteta/ kantona/ distrikta	/	<p>Detaljni godišnji budžetski izvještaji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Federalnog ministarstva zdravstva i - Federalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida obrambeno-oslobodilačkog rata - 10 kantonalnih ministarstava zdravstva <p>(Napomena: detaljni podaci iz kantonalnih budžeta su dostupni samo kod kantonalnih ministarstava finansija, a ne kod Federalnog ministarstva finansija, potrebno posebno traženje podataka u svrhu NHA)</p> <p>Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBIH:</p> <ul style="list-style-type: none"> - »Obračun sredstava u zdravstvu FBIH«: <p>Kantonalni zavodi za javno zdravstvo (10):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Detaljni podaci o izdacima za preventivnu zdravstvenu zaštitu i javno zdravstvo 	<p>Detaljni godišnji budžetski izvještaji Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske</p> <p>(Napomena: detaljni podaci su međuklasifikovani HC-om i HP-om)</p> <p>Institut za javno zdravstvo Republike Srpske:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poseban budžetski izvještaj Instituta za javno zdravstvo Republike Srpske <p>Republički zavod za statistiku Republike Srpske:</p> <p>Godišnje statističko istraživanje o kapitalnim ulaganjima</p>	<p>Detaljni godišnji budžetski izvještaji Odjela za zdravstvo i druge službe Brčko distrikta</p> <p>(Napomena: detaljni podaci su međuklasifikovani HC-om i HP-om)</p> <p>Odjel za zdravstvo BD: Detaljni podaci o izdacima budžeta za preventivnu zdravstvenu zaštitu i javno zdravstvo u Brčko distriktu</p> <p>BHAS-EBD:</p> <p>Godišnje statističko istraživanje o investicijama</p>

			<p>Federalni zavod za statistiku FBiH:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Godišnje statističko istraživanje o kapitalnim ulaganjima - Nacionalni računi: Bruto investicije u stalna sredstava u djelatnosti 85.1 Zdravstvo 		
HF.1.1.3 Lokalna/ opštinska vlast	HF.1.1.3 Lokalna/ opštinska vlast	/	<p>Federalno ministarstvo finansija: Konsolidovani godišnji budžetski izvještaj – rashodi po funkcionalnoj klasifikaciji za aktivnost Zdravlje (O5) (dostupno od opština i također za ukupno, Federacija, Kantoni, ZZO). Napomena: funkcionalna klasifikacija nije usporediva na međunarodnom nivou - nije COFOG)</p> <p>Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Obračun sredstava u zdravstvu u FBiH“ (na osnovu poboljšanih izvještajnih obrazaca, očekuje se da će prvi podaci detaljniji podaci u svrhu NHA biti dostupni 2013. godine) 	<p>Ministarstvo finansija Republike Srpske: Rashodi lokalne vlasti su dostupni po klasifikaciji funkcija vlade (COFOG), Napomena: raspoloživ je samo objedinjeni iznos (uključujući investicije, doprinose za zdravstveno osiguranje u FZO RS za osobe bez prihoda, itd..)</p> <p>Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske: podaci o izdacima za dodatke za tuđu njegu i pomoć</p>	/
HF.1.2 Zavodi socijalne sigurnosti	HF.1.2.1 Zavodi socijalne sigurnosti (fondovi/zavodi zdravstvenog osiguranja)	/	<p>Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH:</p> <p>»Obračun sredstava u zdravstvu u FBiH«</p> <p>Kantonalni Zavodi zdravstvenog osiguranja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Detaljne interne baze podataka ZZO Tuzla, Zenica, Bihać – baze podataka su međuklasifikovane detaljnim HC i HP šiframa 	<p>Fond zdravstvenog osiguranja Republike Srpske:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Detaljna interna baza podataka (Napomena: posebna obrada podataka u svrhu NHA će biti dostavljena godišnje – na osnovu međuklasifikacije između interne klasifikacije i HC/HP šifri) 	<p>Zavod zdravstvenog osiguranja BD: Detaljna interna baza podataka (napomena: dostupni samo izdaci po prvom nivou HC i HP šifri)</p> <p>Baza podataka JZU-Zdravstveni centar Brčko(struktura rashoda bolnice i doma zdravlja po HC funkcijama)</p>

PRIVATNI IZDACI (SHA 1.0: HF.2; SHA 2011: HF.2 + HF.3)					
HF. 2.2 Privatne osiguravajuće kuće	HF.2.1 Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	Agencija za osiguranje BiH: Premije za zdravstveno osiguranje u BiH Riješene štete za zdravstveno osiguranje u BiH	Agencija za osiguranje BiH i Agencija za nadzor osiguranja Federacije BiH: - Premije za zdravstveno osiguranje u FBiH - Riješene štete za zdravstveno osiguranje u FBiH	Agencija za osiguranje BiH i Agencija za nadzor osiguranja Republike Srpske: - Premije za zdravstveno osiguranje u RS - Riješene štete za zdravstveno osiguranje u RS	Agencija za osiguranje BiH: - Premije za zdravstveno osiguranje u BD - Riješene štete za zdravstveno osiguranje u BD
HF.2.3 Izdaci „iz džepa“ domaćinstava	HF.3 Izdaci „iz džepa“ domaćinstava	Agencija za statistiku BiH: - Anketa o potrošnji domaćinstava 2004, 2007, 2011 - Nacionalni računi: Bruto domaći proizvod prema rashodnom pristupu – Izdaci za krajnju potrošnju domaćinstava po COICOP (06- Zdravlje) u tekućim cijenama (podaci dostupni za period 2004-2011; objavljen je samo objedinjen iznos za BiH - BHAS ne izračunava i ne objavljuje podatke posebno za Federaciju BiH, Republiku Srpsku i Brčko Distrikt)	Federalni zavod za statistiku FBiH: - Anketa o potrošnji domaćinstava 2004, 2007, 2011 (detaljni podaci) - Istraživanje u trgovini na malo (u apotekama): podaci o ukupnom prometu lijekova i druge medicinske robe u Federaciji BiH - Godišnji finansijski izvještaji javnih i privatnih pravnih osoba registrovanih u djelatnosti 85.1 – Zdravstvo (preuzeti od AFIP) - Godišnje statističko istraživanje o kapitalnim investicijama preduzeća registrovanih u djelatnosti 85.1 Zdravstvo Nacionalni računi: bruto proizvodnja i dodana vrijednost u djelatnosti 85.1 – Zdravlje i u djelatnosti 52.3 – Maloprodaja lijekova, medicinskih, kozmetičkih i drugih proizvod - Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH: »Obračun sredstava u zdravstvu u FBiH«: - participacija domaćinstva za određene zdravstvene usluge i lijekove koje daju javni pružaoci usluga (procjena) - Plaćanje iz džepa za usluge koje pružaju privatni pružaoci usluga ,	Republički zavod za statistiku Republike Srpske: - Anketa o potrošnji domaćinstava 2004.godina, 2007. godina, 2011.godina - Posebna istraživanja izdataka za domaćinstava za zdravstvo u odabranim bolnicama, klinikama i pružaoci primarne zdravstvene zaštite - Istraživanje o trgovini na malo: dostupni podaci o ukupnom prometu lijekovima i druge medicinske robe u Republici Srpskoj - Godišnji finansijski izvještaji svih javnih i privatnih pružaoca usluga registrovanih u djelatnosti 85.1 – Zdravstvo - Godišnje statističko istraživanje o kapitalnim investicijama preduzeća registrovanih u djelatnosti 85.1 Zdravstvo - Nacionalni računi: Bruto domaći proizvod prema rashodnom pristupu - Izdaci za krajnju potrošnju domaćinstava po COICOP (06- Zdravlje) u tekućim cijenama; bruto proizvodnja i dodana	Agencija za statistiku – Ekspozitura Brčko distrikt - Anketa o potrošnji domaćinstava 2004, 2007, 2011 - Godišnji finansijski izvještaji svih javnih i privatnih pružaocazdravstvenih usluga u BD - Istraživanje o trgovini na malo: dostupni podaci o ukupnom prometu lijekovima i druge medicinske robe u BD - Godišnje statističko istraživanje o kapitalnim investicijama pružaoca registrovanih u djelatnosti 85.1 - Zdravstvo JZU- Zdravstveni centar BD: - Participacija za zdravstvene usluge i lijekove koje plaćaju domaćinstva

		<p>Dodatni izvori podataka za izdace domaćinstava za lijekove:</p> <p>Agencija za lijekove i medicinska sredstva BiH:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Podaci o ukupnom prometu uvoženih lijekova i prometu lijekova domaćih proizvođača i raspodjela prometa na Federaciju BiH, Republiku Srpsku i Brčko distrikt - Izvještaj o realizovanem uvozu lijekova koji nemaju dozvolu za promet u BiH - Vrijednost prometa lijekova bez recepta, raspodijeljeno na FBiH, RS i BD 	<ul style="list-style-type: none"> - Izdaci za lijekove bez recepta (koje također prijavljuju privatne apoteke, ali gdje je još velik nedostatak podataka) <p>Dodatni izvori podataka za izdatke domaćinstava za lijekove:</p> <p>Federalno ministarstvo zdravlja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vrijednost ukupnog prometa uvoženih lijekova i prometu lijekova domaćih proizvođača u FBiH; raspodijeljeno na bolničku i vanbolničku potrošnju; - Vrijednost ukupno realizovanog uvoza lijekova koji nemaju dozvolu za promet u FBiH <p>Agencija za lijekove i medicinska sredstva BiH:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Podaci o ukupnom prometu uvoženih lijekova i prometu lijekova domaćih proizvođača u FBiH - Vrijednost prometa lijekova bez recepta u FBiH 	<p>vrijednost u djelatnosti 85.1 – Zdravlje i u djelatnosti 52.3 – Maloprodaja lijekova, medicinskih, kozmetičkih i drugih proizvoda</p> <ul style="list-style-type: none"> - Statistika o uvozu lijekova i medicinske robe <p>Institut za javno zdravstvo Republike Srpske:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Statistika o zdravstvenim ustanovama, medicinskom osoblju i medicinskim pregledima - Statistika o kadrovima u zdravstvu <p>Dodatni izvori podataka za izdatke domaćinstava za lijekove:</p> <p>Institut za javno zdravstvo Republike Srpske:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vrijednost ukupnog prometa uvezenih lijekova i prometa lijekova domaćih proizvođača u RS; raspodijeljeno na potrošnju lijekova u bolnicama i vanbolničku potrošnju; <p>Agencija za lijekove i medicinska sredstva BiH:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Podaci o ukupnom prometu uvoženih lijekova i prometu lijekova domaćih proizvođača za period u RS <p>Vrijednost prometa lijekova bez recepta u RS</p>	<p>Dodatni izvori podataka za izdatke domaćinstava za lijekove:</p> <p>Agencija za lijekove i medicinska sredstva BiH:</p> <p>Podaci o ukupnom prometu uvoženih lijekova i prometu lijekova domaćih proizvođača i raspodjela prometa na Federaciju BiH, Republiku Srpsku i Brčko</p>
HF.2.4. Neprofitne institucije koje usluge pružaju domaćinstvima	HF.2.2 Neprofitne šeme finansiranja	<p>Ministarstvo civilnih poslova:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Podaci će se prikupljati korišćenjem posebnih upitnika od značajnijih nevladinih organizacija koje su aktivne u sektoru 	Dalje istraživanje je potrebno	Dalje istraživanje je potrebno	Dalje istraživanje je potrebno

		zdravstva ¹³ u BiH (nisu još dostupni)			
HF.2.5. Preduzeća	HF.2.3 Šeme finansiranja preduzeća		Kantonalni zavodi za javno zdravstvo (10): Podaci o izdacima za „kontrolu sigurnosti hrane i vode“ i „druge usluge“. Dalje istraživanje je potrebno	Institut za javno zdravstvo Republike Srpske: Podaci o izdacima za „kontrolu sigurnosti hrane i vode“ i „druge usluge“. Dalje istraživanje je potrebno	Odjel za zdravstvo BD - Pododjel za javno zdravstvo BD: Podaci o izdacima za „kontrolu sigurnosti hrane i vode“ i „druge usluge“. Dalje istraživanje je potrebno
Dodatni izvori podataka bitni za procjene javnih i privatnih izdataka za zdravstvo(i za podjelu na HC i HP)					
		Agencija za statistiku BiH: - Nacionalni računi: Bruto domaći proizvod prema proizvodnom pristupu (podaci dostupni za 2000-2011; također za F BiH, RS, BD)	Federalni zavod za statistiku FBiH: - Godišnji finansijski izvještaji svih javnih i privatnih pružaoca zdravstvenih usluga (pravnih osoba) - Nacionalni računi: Bruto domaći proizvod FBiH prema proizvodnom pristupu (podaci dostupni za 2000-2011); - Poslovni registar (administrativni); svaka jedinica ima SKD šifru, ličnu šifru i poresku šifru - Statistika cijena - Statistika plata	Republički zavod za statistiku Republike Srpske: - Godišnji finansijski izvještaji svih javnih i privatnih pružaoca zdravstvenih usluga - Nacionalni računi: Bruto domaći proizvod RS prema proizvodnom pristupu - Poslovni registar (administrativni); svaka jedinica ima SKD šifru, ličnu šifru i poresku šifru - Statistika cijena - Statistika plata	Agencija za statistiku BiH: - Godišnji finansijski izvještaji svih javnih i privatnih pružaoca zdravstvenih usluga - Nacionalni računi: Bruto domaći proizvod BD prema proizvodnom pristupu - Poslovni registar (administrativni); svaka jedinica ima SKD šifru, ličnu šifru i poresku šifru - Statistika cijena - Statistika plata
Izvori podataka o stranoj pomoći (važno za tabelu FSXHF)					
		Ministarstvo finansija BiH: spisak projekata u zdravstvenom sektoru koji su finansirani stranom pomoći ili kreditom, sa ukupnim rashodima u jednoj godini	Federalno ministarstvo zdravlja: Dodatne detaljne informacije o svakom stranom kreditu su dostupne u skladu sa IP prijavnim obrascem Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije BiH: „Obračun sredstava u zdravstvu u Federaciji BiH“ - Podaci o prihodima od donacija u javno-zdravstvenim institucijama	Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske: Dodatne detaljne informacije o svakom stranom kreditu su dostupne u skladu sa IP prijavnim obrascem	

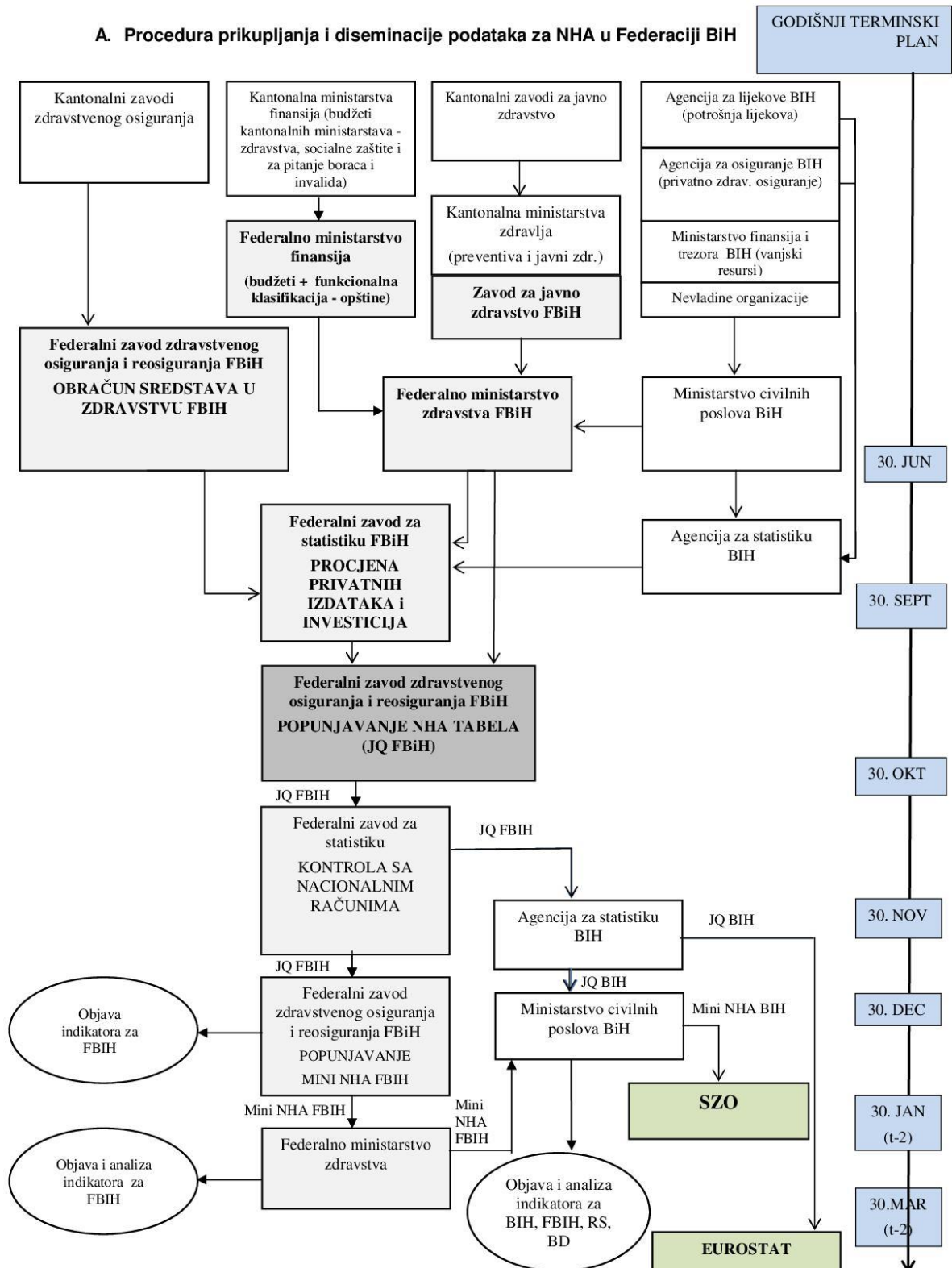
*Samo za izvore finansiranja koji su relevantni za Bosnu i Hercegovinu

¹³ Vidjeti fusnotu 12.

9. Reference

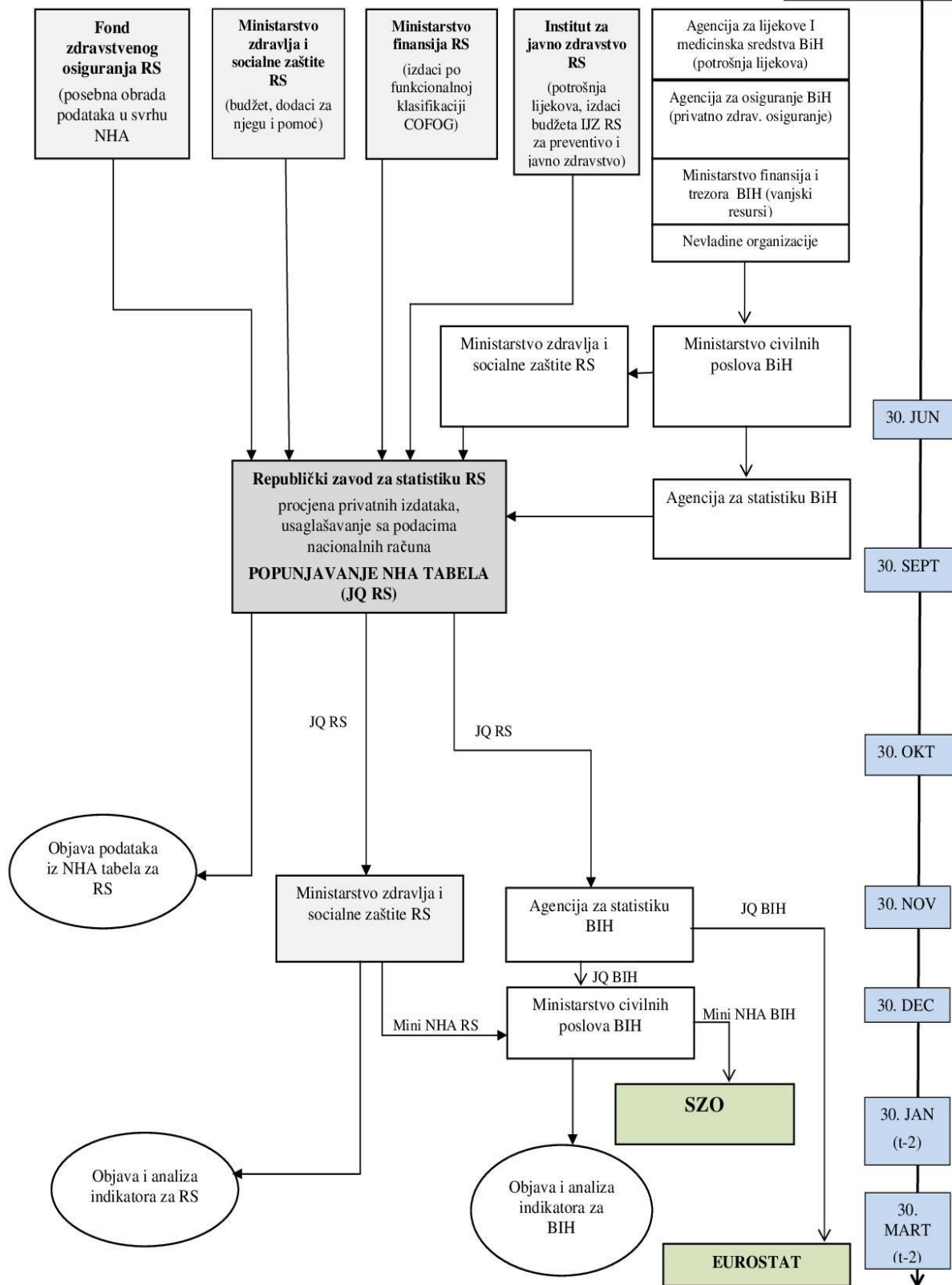
1. Agency for Statistics BH. (2008, 2009, 2010, 2011). Gross Domestic Product by Expenditure Approach . Experimental compilation – preliminary data.
2. European Commission, International Monetary Fund, OECD, United Nations & World Bank. (2009). *System of National Accounts 2008*.
3. European Commission, 2012. Draft Commission Regulation(EU) No. X for implementing Regulation (EC) No 1338/2008 of the European Parliament and of the Council on Community statistics on public health and health and safety at work, as regards statistics on health care expenditure and financing.
4. OECD. (2000). A System of Health Accounts. Version 1. Paris.
5. OECD, Eurostat & WHO. (2006). *Joint OECD, Eurostat and WHO Health Accounts (SHA) Data Collection. Electronic Questionare. Explanatory notes, Methodological information*. Pariz: OECD
6. OECD, Eurostat & WHO. (2011). *A System of Health Accounts*. Web page:<http://dx.doi.org/10.1787/9789264116016-en>
7. The Office for National Statistics United Kingdom. (2004). *SHA Guidelines. Practical guidance for implementing A System of Health Accounts in the EU*. London: National Statistics.
8. Rannan-Eliya, G., & Ravi, P. (2006). *National Health Accounts Estimation Methods: Household Out-of-pocket Spending in Private Expenditure*. Monography prepared for WHO/NHA Unit, Geneva, Switzerland. Sri Lanka: Institute for Health Policy.
9. World Bank & Health, Nutrition and Population Human Development Network. (2010). *Promoting the Institutionalization of National Health Accounts: A Global Strategic Action Plan*. Draft report July 2010. Washington: World Bank.
10. WHO, World Bank & United States Agency for International Development. (2003). *Guide to producing national health accounts with special applications for low-income and middle-income countries*, Geneva: World Health Organization.
11. Zver, E., (2008). Final report on National Health Accounts. Strengthening the BiH Health Care System for EU Integation. SOFRECO and Dijikic Consulting. January 2008.

10.Prilog: Sheme prikupljanja i diseminacije podataka za nacionalne zdravstvene račune u BiH (A-FBiH, B-RS, C-BD, D-BiH)

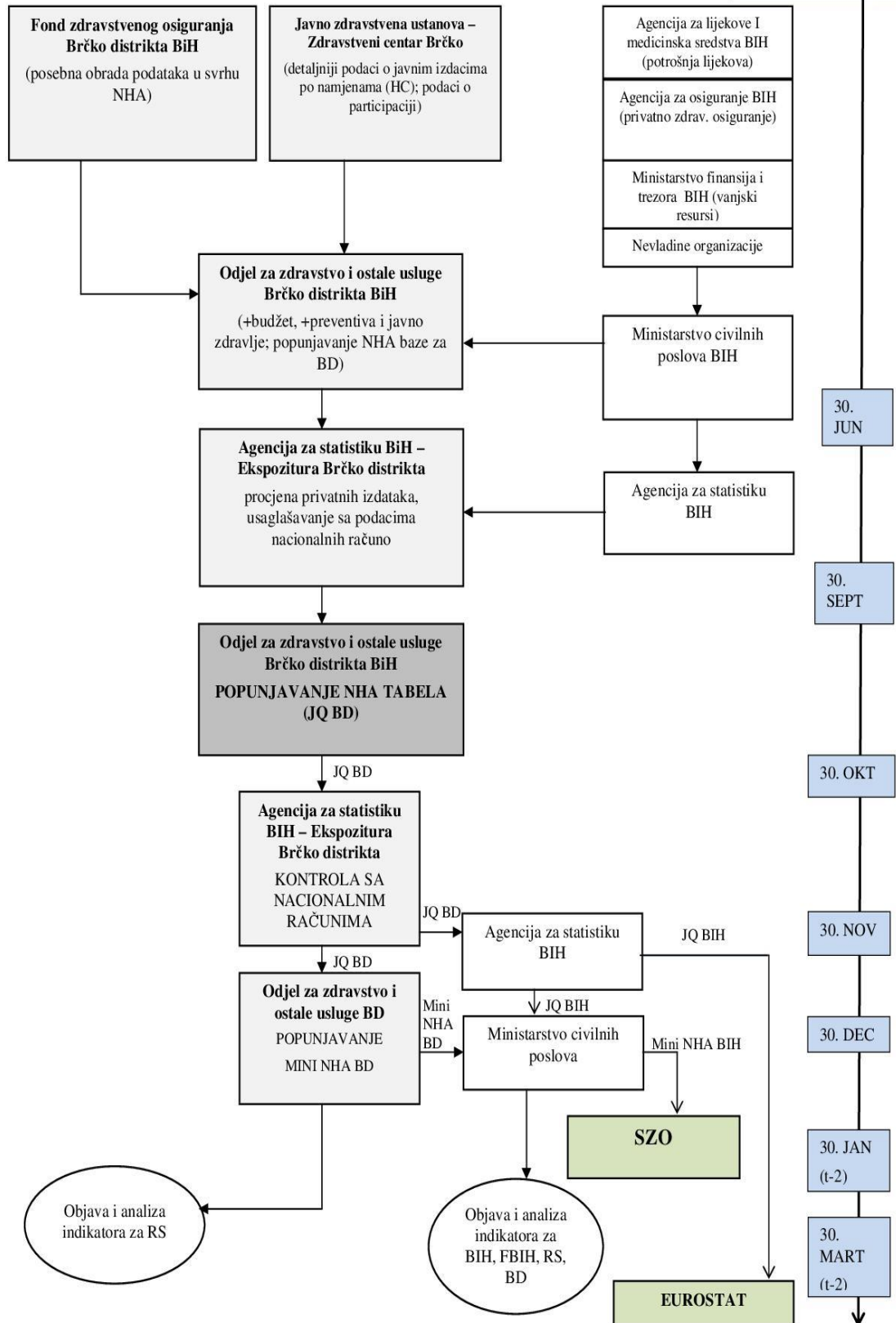
B. Procedura prikupljanja i diseminacije podataka za NHA u Republici Srpskoj

GODIŠNJI
TERMINSKI PLAN

C. Procedura prikupljanja i diseminacije podataka za NHA u Brčko distriktu

GODIŠNJI
TERMINSKI PLAN

D. Procedura diseminacije NHA tabela (JQ) i indikatora za BiH

